

Ikke adgang til å velge en «setteordfører» under ordførers midlertidige fravær

Kommunal Rapport 10.11.2025, Jan Fridthjof Bernt professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hvor lenge kan en ordfører være borte fra sine plikter, uten å være sykemeldt, og hvem tar over ansvaret når ordfører ikke er der?

Vi har en ordfører som har blitt syk. Hun har ikke sykmeldt seg, men har den siste måneden ikke vært til stede på møte i formannskap eller kommunestyre. Varaordføreren har trådt inn som fungerende ordfører.

I møte i kommunestyret ble det så opplyst at en annen politiker, i samme parti som den «ordinære» ordføreren, nå var satt inn som setteordfører. Det ble ikke truffet noe vedtak om dette, bare fortalt før møtet ble satt.

Jeg lurer derfor på hva som står i kommuneloven når det kommer til en slik situasjon.

- i. Hvor lenge kan en ordfører være borte fra sine plikter, uten å være sykemeldt?
- ii. Hvordan er reglene om utpeking av setteordfører? Er dette noe som formelt må vedtas i kommunestyret, eller formannskapet?
- iii. (Er det slik at saker som ble behandlet i kommunestyret, må tas opp igjen, hvis dette ikke har blitt gjort på riktig måte? Hva kan eventuelt konsekvensene være av en slik situasjon?

SVAR: (i) Det rettslige utgangspunktet er etter [kommuneloven § 6-2](#), første og andre avsnitt, at ordfører velges av kommunestyret. Dette gjelder for hele valgperioden så lenge hen er valgbar. Utskifting av ordfører vil derfor i praksis bare være aktuelt hvis ordfører flytter ut av kommunen, og dermed ikke lenger er valgbar ([§ 7-9 første avsnitt](#)). I tillegg kan ordfører søke kommunestyret om fritak fra vervet for resten av valgperioden hvis det ikke er mulig for hen å ivareta vervet sitt uten at det fører til «vesentlig ulempe» for hen ([§ 7-9 andre avsnitt](#)). Men slikt fritak kan altså bare gis hvis ordfører søker om det.

Ved sykdom kan ordfører melde forfall til enkeltmøter, eller hen kan sykmelde seg fra alle funksjoner som ordfører. Dette siste kan skje for et enkelt møte, eller med angivelse av en antatt tidsramme for forfall av denne grunn. Det er ikke nødvendig med noen søknad eller noe vedtak om fritak i en slik situasjon. Sykdommen er gyldig grunn for forfall til møtet, og fra andre plikter som ordfører. Men hvis dette ikke er en enkeltstående situasjon, vil det være rimelig å kreve en legeattest om det aktuelle forholdet.

Men ordføreren er stadig ordfører selv om hen melder forfall som varer noe tid, og kan ikke tvinges til å søke midlertidig fritak fra vervet.

(ii) Så lenge ordfører ikke kan fungere i vervet, overtar varaordføreren ordførers oppgaver etter loven. Dette fastslås generelt i [kommuneloven § 6-2](#) siste avsnitt, første setning for situasjoner der ordfører trer midlertidig ut av vervet. Og det må selvsagt også gjelde ved forfall uten vedtak om midlertidig uttreden av vervet.

Ordførers plikter omfatter å sette opp sakliste og å sørge for innkalling til møter i kommunestyret eller formannskapet, funksjoner som kommunens representant i ulike møter

og rent representative oppgaver ([§ 11–3 første avsnitt](#)). Dette blir da varaordførers ansvar. Og hvis ordfører ikke møter i kommunestyret eller formannskapet, vil ansvaret for møteledelse der gå over til varaordfører (§ 11 tredje avsnitt).

Departementet (tolkningsuttalelse TUDEP-2022-7547) har i tråd med dette lagt til grunn at det vil ikke være adgang til å velge en «setteordfører» under ordførers midlertidige fravær.

(iii) Det betyr at det vil være ulovlig å tildele andre personer enn varaordfører oppgaven om å fungere som ordfører når denne er sykmeldt. Dette gjelder også om kommunestyret eller formannskapet treffer slikt vedtak, eller passivt godkjenner dette. Vedtak truffet av disse organene under ledelse av en slik «setteordfører», vil kunne bli ugyldige hvis de er truffet i en situasjon der man ikke kan utelukke at feilen kan ha betydning for innholdet av de enkelte vedtakene, jf. tilsvarende regel ved brudd på [forvaltningsloven § 41](#), som her uttrykker dette som et generelt prinsipp ved alle typer saksbehandlingsfeil.